

FF:DU2725 Seminář: Znalectví v uměleckohistorické praxi

Téma referátu: *Max Jacob Friedländer*

V úvodu referátu bych ráda nastínila životopisné údaje a základní data týkající se práce M. J. Friedländera. V krátkosti pak zmíním obecná témata, jimiž se zabýval a konkrétní knihy, texty, které na základě svého bádání sepsal. Z tohoto, krátkého úvodu pak můžeme vyvozovat závěry, které budou hlavním tématem příspěvku a to jaké metody a přístupy, ke své práci využíval. V souvislosti s tím nesmím opomenout zařadit Friedländera do kontextu oboru znalectví (tzn. vlivy, následovníci, kritika apod.). V klíčové části představení metodologie budu vycházet nejen z vlastního studia Friedländerových knih, ale také z textů Jiřího Kroupy. V závěru příspěvku shrnu ještě jednou všechny důležité informace a zmíním stěžejní literaturu a zdroje, ze kterých jsem vycházela.

- Struktura referátu:**
1. Životopisné údaje M. J. Friedländera
 2. Témata, o kterých psal a kterými se zabýval
 3. Bibliografie
 4. Přístupy a metody M. J. Friedländera
 5. Souvislosti a jeho práce (na koho navazoval, kritizoval apod.)
 6. Shrnutí
 7. Použitá literatura a zdroje

Základní údaje a myšlenky:

Max Jacob Friedländer, byl německý historik umění a významná postava v oblasti znalectví, specialista na rané nizozemské malířství.

*1867, Berlín, Německo

+ 1958, Amsterdam, Nizozemsko

Studia dějin umění započal v Mnichově (1891), poté pokračoval ve Florencii a v Lipsku. Svou disertační práci, ve které se věnoval Albrechtu Altdorferovi, psal pod vedením Antona Springera.

Mezi znalecké osobnosti, kterých si vážil, patřili Wilhelm von Bode a Ludwig Scheibler.

V roce 1908 se dostal do vedení grafického kabinetu v Berlíně a 1924 se stal ředitelem muzeí Státních pruských sbírek. Před narůstajícím fašistickým nebezpečím utekl do Anglie, po válce žil v Amsterdamu a do Německa se již nevrátil.

V oboru znalectví považoval za podstatné tři aspekty

1. Zjištění objektivních indicií autorství
2. Znalecká intuice a první dojem
3. Využívání pomocných poznatků dalších disciplín

Kritizoval Morelliho metodu zkoumání, sám se spoléhal na intuici a zkušenosti, upřednostňoval kritické „čtení“ uměleckých děl, při zkoumání odlišoval objektivní a subjektivní aspekty.

Vybraná bibliografie:

- Albrecht Altdorfer der Maler von Regensburg, Lipsko, 1891 (disertační práce).
- Von Eyck bis Bruegel: Studien zur Geschichte der niederländischen Malerei, Berlín, J. Bard, 1916.
- Der Kunstkenner, Berlín, B. Cassirer, 1919.
- Pieter Bruegel, Berlín, Propyläen-Verlag, 1921.
- Die altniederländische Malerei, (14 svazků) Berlín, Paul Cassirer, 1924-1937.
- Die niederländischen Maler des 17. Jahrhunderts, Berlín, Propyläen Verlag, 1926.
- Echt und Unecht aus den Erfahrungen des Kunstkenner, Berlín, Bruno Cassirer, 1929.
- Die Gemälde von Lucas Cranach, Berlín, Deutscher Verein für Kunstwissenschaft, 1932.
- Von Kunst und Kennerschaft, 1942 (anglicky), 1946 (německy), Oxford, B. Cassirer, E. Oprecht.

Použitá literatura a další zdroje:

Friedländer Max Jacob, Der Holzschnitt, Berlín, Walter de Gruyter & Co, 1970.

Friedländer Max Jacob, Die altniederländische Malerei, (14 svazků) Berlín, Paul Cassirer, 1924-1937.

Friedländer Max Jacob, On Art and Connoisseurship, Beacon Press, Boston, 1942

(dostupné na <https://archive.org/details/onartandconnoiss009325mbp>)

Kroupa Jiří, Školy dějin umění, metodologie dějin umění I. Masarykova univerzita, Brno, 2007.

Kroupa Jiří, Metody dějin umění, metodologie dějin umění II., Masarykova univerzita, Brno, 2010.

The Burlington magazine, sv. 99, č. 651, červen 1957.

The Burlington Magazine, sv. 109, č. 771, červen 1967.

www.dictionarofarthistorians.org/friedlanderm.htm